

Taitəs

Nauəuə iətəm Pol təmətei tuvən kəm Taitəs

Nəghatiən əkuəkir rəha nauəuə u Taitəs

?Pəh təmətei nauəuə u? Aposil Pol təmətei nauəuə u.

?Təmətei tətuvən kəm pəh? Pol təmətei nauəuə u tətuvən kəm Taitəs. Taitəs in Ianihluə* kəti iətəm təməhatətə e Krīsto. Pol təmiuvi=pa in o Krīsto, kəni Taitəs təmöl uək tepət ilau Pol təhmen əmə e Timoti. Kauteh nərgin nian tepət e Niutestimīn.

?Natigian təhro lanu lan nian təmətei? Pol mīne Taitəs kəmian e nītəni u Krit, kəni ilau kəmuətuəuin niməfaki kəti u ikinu. Pol təmiet mīn, mətəu təməni=pən kəm Taitəs məmə in otətətig mol rəfin uək iətəm tətətig ikin əha. Krit in nītəni kəti iətəm tərīauəh vivi e noliən tərāh mīn, nətəmimi kauteiuə pīk nian rəfin, məutəuən pīk, kəni məutəlpah. Nəuvein kautəhuva e niməfaki kəni məutəni nəghatiən kəuteiuə tepət məmə okotə məni lan.

?Təmətei nauəuə u o nak? Pol tolkeikei məmə otasiru e Taitəs e rəhan mīn uək əpəha e niməfaki əpəha Krit. Taitəs otəkeikei məfəri nətəmimi məmə okəhuva eldə mīn o nehian niməfaki. Kəni Pol tətəghati e noliən rəha nəghatiən kəm nətəmimi mīn u kəsotohtəu-pəniən nətəligian rəha Taitəs. Kəni məfən nəgətunian nəuvein rəha nəhatətəian

* : Nanihluə, Ianihluə – Afin-to e tiksineri.

mine naliuəkiən əhruahru. Kəni in təməni məmə Taitəs otasisig viviyən e nəgətuniən eiuə min. Naunun nəghatiən təməni məmə otahli=pa iətəmimi kəti tuva masiru e niməfaki, kəni Taitəs in otəkeikei muva min masiru e Pol.

Pol təməni təuvir kəm Taitəs

¹ Taitəs. İəu Pol, iətətei nauəuə u kəm ik. İəu slef kəti rəha Uhgın, kəni iəu aposil kəti rəha İesu Krısto. Təmahlı=pa iəu məmə iəkəsiru e nətəmimi nətəm Uhgın təmıtəpın rəkis ilah məmə rəhan min, məfəri nəhatətəiyən rəhalah, masiru e lah məmə okotəhrun nəgətuniən pəhriən. Nian nətəmimi kəutohtəu=pən nəgətuniən pəhriən əha, kəni rəhalah nəmiəgəhiən otəhruahru kotəhmen=pən e noliyən iətəm Uhgın tolkeikei. ² Kitah kotəhrun nıpəhriəniən əha, kəni motəhatətə lan. Kəni e noliyən əha, rəhatah nətəliyən tətətig əskəsik rəkis məmə okotos nəmiəgəhiən itulın. Aupən rəkis agın iətəm Uhgın təməsol əhanəhiən natimnati rəfin, mətəu Uhgın tinəni rəkis nəmiəgəhiən itulın əha, məmə in otol lanəha. Kəni kitah kotəhrun əmə in təseyuəiyən nian kəti mine. ³ Kəni e nian əhruahru iətəm Uhgın təməni, in təmol məmə nətəmimi okotəhrun nəghatiən rəhan. İlah kotəhrun mətəu-inu Uhgın İosmiəgəh rəhatah təməni mələhu nəghatiən kəti məmə təməfa uək u tətətig e nəhlmək məmə iəu iəkəni pətigəm nəghatiən əha rəha nəmiəgəhiən itulın.

⁴ Taitəs, rəhalau nəhatətəiyən kətiəh, kəni e noliyən rəha nəhatətəiyən, in təhmen əmə məmə ik nətik pəhriən.

Rəhak nəfakiən məmə Uhgın Tatə rəhatah ilau Kristo Iesu, Iosmiəgəh rəhatah, pəh okuəfinə rəhalau nəuviriən kəm ik, kəni muələhu nəməlinuian tətatiğ ohnik.

Uək rəha Taitəs əpəha Krit

⁵ E nian iəmiet Krit, kəni iəmələhu ik nətatiğ məmə onəköl rəfin uək iətəm tətatiğ, kəni məmə onəkəfəri eldə mın rəha niməfaki mın, e taun mın rəfin e nitəni Krit təhmen əmə mə inu iəməni mine kəm ik.

⁶ Eldə mın rəha niməfaki, nəmiəgəhiən rəhalah otəkeikei məhruahru agın, kəni nolien tərəh kəti tikə lan. Kəni ilah məsotol-pəniən rəhalah mın nıpətan, kəni rəhalah kəlkələh mın okotəkeikei motəhatətə e Uhgın, kəni məsotan əpnəpiniən motol natimnati təsəhmeniən, kəni məsotəhtiən nəuia rəhalah tatə mine məmə məmə nətəmimi okotəni rah ilah ohni. ⁷ Nəmiəgəhiən rəha eldə mın rəha niməfaki otəkeikei məhruahru vivi mətəu-inu ilah kautos uək asoli rəha Uhgın. Ilah nətəm kəuteh vivi nətəmimi, okotəkeikei motol lanəha məmə kəsotəfəri aruiən ilah, məutəkeikei kəm nətəmimi məmə okotohtəu=pən nətəligiən rəhan kəni nikilah təsəmei uəhaiən. Kəni okəsotol uəhaiən niəməha. Səniəmə ilah nətəmimi rəha nəpisiən uə nəməuiən, kəni səniəmə ilah nəumis mın nətəm kautolkeikei pik məni məutəiu e nolien tərəh mın məmə okotos.

⁸ Mətəu nəmiəgəhiən rəhalah in otəkeikei mol mın lanu. Ilah okotəkeikei mautehruh vivi nətəmimi nətəm kəutəhuva imalah ikın. Ilah nətəm kotalkeikei məmə okotol əmə natimnati iətəm təuvir, kəni nolien rəhalah in tətəgətun məmə ilah nətəm mətəh, kəni koteinatig. Ilah nətəmi

rəha nitəu-pəniən nəghatiən rəha Uhgın. Rəhalah nəmiəgəhiən in otəkeikei məhruahru vivi e nəhmti Uhgın. İlah kotəhrun nəni aruiən e nıkilah məmə okotəpəh noliən natimnati iətəm tərəh kəni mautil əmə nati iətəm təuvır. ⁹ İlah okotəkeikei motəhatətə əskasik e nəghatiən rəha nanusiən təuvır məmə in nıpəhriəniən təhmen=pən məmə kəməgətun ilah lan. Kəni inəha, ilah koteinatig vivi o nəgətuniən nətəmimi e nəgətuniən pəhriəniən iətəm in təhruahru məmə ilah okotohtəu=pən. Kəni nian nətəmimi nəuvein okotəni nəghatiən mın iətəm tol pisin e nəgətuniən pəhriən, kəni nətəmi asoli mın rəha nıməfaki okotəgətun əhruahru ilah motəni=pən kəm lah məmə rəhalah nəgətuniən in neiuəiən.

¹⁰ İtəghati mın lanu mətəu-inu nətəmimi tepət e nıməfaki əpəha Krit kotəməki e nıpəhriəniən u. İlah, nəghatiən rəhalah tətətipərəh pik təhmen e kaluəluə, mətəu nuhuən lan tikə, kəni mautiuvı rəkis nətəmimi nəuvein e nəgətuniən eiuə mın rəhalah. Nətəmimi tepət rəha İsrəl nətəm kəutəhatətə e Kristo, ilah kəutəhtul əskasik o Lou rəhalah, məutəni məmə okəkeikei kəhgi=pən nətəmimi məmə Uhgın otosmiəgəh ilah. İlah nəgətun eiuə mın. ¹¹ Ahtipəsıg e nəghatiən rəhalah məmə okəsotəgətuniən e nıməfaki nəgətuniən əha kotərəh iətəm kəsotəhruahruian məmə okotəgətun, mətəu-inu nəgətuniən rəhalah tətərəkin-rəkin nəhatətəiən rəha nəuaniləuis mın rəfin rəha nətəmimi nəuvein. İlah kəutəgətun neiuəiən əha mətəu-inu kətolkeikei məmə okotos məni lan, mətəu kəsotəulisian ohni.

1:9 1Tim 3:2-7; 2Tim 2:24-26 **1:10** 1Tim 4:7 **1:11** 2Tim 3:5-6; 1Pitə 5:2

¹² Iətəm Krit kəti aupən, in iəni kəti rəhalah, in mīn təməni mīn lanu məmə, “Nətəm Krit, ilah nətəmi rəha neiuəiən nian rəfin. Kəni ilah kotəhmen e kuri arpīn mīn. Kəni ilah nəlpah, nian rəfin ilah kotolkeikei əmə məmə kəutauən.”
¹³ Mətəu nəghatiən rəha iəni u, in tol əmə nīpəhriəniən. Kəni tol lanəha, ahi ilah məni=pən kəm lah məmə rəhalah nəgətuniən in neiuəiən, pəh ilah okotəhatətə əmə e nəghatiən pəhriən,
¹⁴ kəni ilah okəsotohtəu-pəniən nonagei rəha nətəm Isrel mīne nəghatiən rəha nətəm kəutəpəh nəghatiən pəhriən. ¹⁵ Kəni nəkotəhrun məmə nətəmimi nətəm kotəhruahru e nəhmti Uhgīn, nati tikə iətəm otol ilah kotamikmik. Mətəu nətəmimi nətəm kəutamikmik e nəhmti Uhgīn mətəu-inu ilah kəsotəhatətəiən e Iesu, kəti nolien kəti tikə iətəm otol ilah kotəhruahru. Kəni tol lanəha, nətəligiən mīne nikilah pəti kəsuhruahruian, kəni ilah kotəruru nakiliən nati iətəm təuvir, mīne nati iətəm tərah. ¹⁶ Ilah kəutəni məmə kotəhrun Uhgīn, mətəu nolien rəhalah tətəgətun məmə kəuteiuə, ilah kəutəuhlin nəmtahlah kəm Uhgīn. Nətəmimi mīn əha kotərah agīn, motəlməli məutəhti nəuia Uhgīn, kəni ko ilah kəsotoliən nati təuvir kəti mīne.

2

Nəgətuniən iətəm təhruahru

¹ Mətəu ik Taitəs, ik onəkeikei məgətun vivi nətəmimi e nəgətuniən iətəm tətītəu=pən nəghatiən əhruahru e Iesu. ² Ik onəkəkeikei nəgətun nauəhli mīn məmə e naliuəkiən rəhalah, ilah okotan mətig, kəni məsotəmnim pikiən wain, kəni nolien rəhalah

otəkeikei məhruahru vivi pəh nətəmimi okotisiai ilah, kəni ilah okotəkeikei mautəni aruiən e nıkilah məmə kotəpəh noliən natimnati tərəh kəni mautol əmə nati iətəm təuvir. Nəhatətəiən rəhalah otəkeikei mamnim vivi e nəghatiən rəha Uhgın. Kəni ilah okotəkeikei motolkeikei nətəmimi. Kəni motəkeikei motəhtul tiəkis e nian iəkis mın u kəutəhuva e rəhalah nəmiəgəhiən.

³ Kəni e noliən əhmen əmə lanəha, nəkəkeikei məgətun vivi nıpətauəhli mın məmə ilah okotəkeikei motol noliən iətəm təhruahru məmə otəfən nisialən kəm Uhgın. Kəni ilah okəsotəniən nıkali nətəmimi. Kəni səniəmə nıpətan rəha napsiən. Mətəu ilah okotəkeikei motəgətun nəmiəgəhiən əhruahru. ⁴ Inəha, ilah okotəgətun nıpətan mın e suaru iətəm ilah okotolkeikei rəhalah mın nəman mine nenətilah mın. ⁵ Ilah okotəkeikei motəgətun nıpətan məmə ilah nıpətan mətig nətəm kotəhrun nəni aruiən e nıkilah məmə kotəpəh noliən natimnati tərəh kəni mautol əmə nati iətəm təuvir. Kəni ilah kəsotan əpnəpiniən, kəni mautisiai rəhalah mın nəman, kəni mauteh vivi natimnati mın rəha lahuənu, kəni ilah mautol təuvir kəm nətəmimi. Nian kautol noliən tol mın lanəha, kəni motəniəhu nətəmimi məmə kəsotəni rahien nəgətunien rəha Uhgın.

⁶ Kəni təhmen əmə mın, otəghati əskasik kəm nətəm aluə məmə ilah kotəhrun nəni aruiən e nıkilah məmə kotəpəh noliən natimnati tərəh kəni mautol əmə nati iətəm təuvir. ⁷ Kəni ik, e natimnati rəfin, onəkol əmə nati əhruahru mın, pəh ilah okotətəu=pən nati nak natol. Nian onəkəgətun, nəmiəgəhiən rəham otəkeikei məhruahru, mol

nəghatian rəham təfigəm. ⁸ Ik onəkəkeikei mətəni əmə nəghatian pəhriən, məmə nətəmimi okəsotəniən neiuəiən lan. Pəh in otol rəham tikimır mın okotaulis lan mətəu-inu ilah kəsoteh-pəniən noliən tərəh kəti mine lam, kəni məsotəniən nati tərəh kəti e təh.

⁹ Əgətun vivi slef mın məmə ilah okotol nəuia rəhalah iətəmi asoli mın e natimnati rəfin, məmə nikilah otagiən o uək rəhalah. Slef mın okəsotəniən nitai nəghatian rəha nətəmi asoli mın rəhalah, ¹⁰ kəni məsotəkləhiən kəm lah, mətəu nian rəfin ilah okotəkeikei mautil natimnati əhruahru mın, məmə rəhalah nətəmi asoli mın okotəni nıpəhriən e rəhalah uək. Kəni okəkeikei motəhrun məmə nian rəfin uək rəhalah otəkeikei mətəuvır. E noliən iətəm okotol e natimnati rəfin, otəgətun məmə nəgətuniən rəha Uhgın İosmiəgəh rəhatah, in təhruahru məuvır, kəni nətəmimi okotolkeikei məutohtəu=pən.

¹¹ Ik onəkəkeikei məgətun natimnati mın rəfin əha mətəu-inu Uhgın təmerəh rəkis e suaru o nətəmimi rəfin məmə otosmiəgəh ilah lan nian otəfən rəhan nəuviriən kəm lah. ¹² Nəuviriən əha rəha Uhgın tətəgətun məmə nian kitah kəutatig əhanəh e nəhue niftəni, kotəkeikei motəpəh nıtəu-pəniən noliən tərəh mın mine natimnati tərəh mın rəha nəhue niftəni iətəm kauteviə e nikilah, mətəu okotan mətig, kəni nəmiəgəhiən rəhatah otəhruahru vivi motəhmen=pən məmə kitah nətəmimi rəha Uhgın. ¹³ Nəmiəgəhiən rəhatah in otəkeikei matol mın lanu lan nian kitah okautəhtahnin nian İesu Krısto, rəhatah Uhgın

əsanən mine rəhatah İosmiəgəh, in otuva mın lan e nepətian əhagəhag rəhan. Nian əha in təuvir pik ağin, kəni kitah kotəhrun məmə otəpanuva, kəni matol nikitah tətəgiən. ¹⁴ İesu nikin təmagiən məmə otimis o tah, kəni mətəou nəmiəgəhiən rəhatah mos rəkis e nəsanəniən rəha noliən tərəh mın rəfin, kəni mafəl vivi itah məmə kitah okəhuva rəhan mın nətəmimi nətəm kotalkeikei məmə kautol əmə nati iətəm təuvir.

¹⁵ Natimnati mın u, onatəgətun ilah e niməfaki. Əfəri nətəligiən rəhalah məmə okautohtəu=pən İərməniğ, kəni məghati əskasik kəm nətəm kəutohtəu=pən nəghatiən eiuə mın. Uhgın təməfinə uək əha kəm ik, kəni əghati mın lanu lan. Soliən məmə iətəmimi kəti otəni rah ik. Segəhaniən məmə iətəmi kəti otəni məmə rəham nəghatiən in nati əpnəpın əmə. Nətəmimi rəfin okotəkeikei motisiai rəham nəghatiən.

3

Noliən rəha nəfaki mın

¹ Taitəs, əni=pən vivi mın kəm rəham nətəmimi məmə okotisiai nətəmi asoli mine kəpmən rəhalah. Okotəkeikei mautol nəuialah, kəni mautəhtul maru e nian rəfin o noliən uək iətəm otasiru e nətəmimi. ² Kəni ilah okəsotəghati eiuəiən o nərəkiniən nərgi nətəmimi, kəni okəsotoliən tıməti, mətəu ilah nan mətiğ əmə kəni mautol təuvir kəm nətəmimi, kəni mautosiahu rəhalah nətəligiən mautisiai nətəmimi rəfin.

2:14 Eks 19:5; Dut 7:6; Esik 37:23; Kəl 1:4; 1Pitə 2:9 **2:15** 1Tim 4:12 **3:1** Rom 13:1-7; 1Pitə 2:13-14

³ Kautol mın lanu mətəu aupən kitah kotərah kəmotəhmen əmə e lah. Kəni Uhgın təmasiru e tah nian kitah mın kəmautol nolian tərəh mın əha, kitah ianməli mın. Kəməsotolian nəuia Uhgın. Nəfən-əfəniən rəha nərahian təmərəkin itah. Kəni nolian tərəh mın rəhatah iətəm kitah kəmautolkeikei, kəmautarmənig e tah. Kitah kəmautol əmə nəuialah, kəni kəmautol nolian tərəh rəfin. Kəni kəmautolkeikei nətimnati mın rəha nətəpisi. Nolian tərəh rəhatah təmol məmə nətəmimi kotəməki e tah, kəni kitah kəmautəməki e tah mın.

⁴ Mətəu nian nolkeikeian mine nəuviriən rəha Uhgın İosmiəgəh rəhatah təmietigəm=pa, ⁵ kəni in təmosmiəgəh itah, mətəu səniəmə təmol mətəu-inu kitah nətəmi əhruahru. !Kəpə! In təmosmiəgəh itah mətəu-inu təmasəkəhruin itah. In təmosmiəgəh itah nian Narmın Rəha Uhgın təmafəl rəkis nolian tərəh mın, kəni kotair vi mın, kəni Narmın təməuiək e nikitah. ⁶ İesu Krısto İosmiəgəh rəhatah, in suaru iətəm Uhgın tatətəlmin nikitah tətəri e Narmın Rəhan, kəni tatol e nikin agiən. ⁷ In təmol itah kotəhruahru e nəhmtin e nəuviriən rəhan məmə okotəhatətə e rəhan nəghatiən iətəm təməni kəm tah məmə o nian kəti, kitah kotatig itulin kitah mın. ⁸ Inu nəghatiən kəti in nəghatiən pəhriən.

Kəni iəu iəkolkeikei məmə onəkəgətun vivi nətəmimi lan məmə okotəhrun vivi. Nəgətuniən mın əha okotasiru e nəfəki mın məmə rəhalah nətəligiən otətətig əskasik əmə e nolian nətimnati iətəm təuvir. Nəgətuniən mın u ilah kotəuvir

kəni okotasiru vivi e nətəmimi. ⁹ Mətəu nəkəpəh nəghatiən alməli mīn iətəm nətəmimi kəutəni tol mīn lanu lan: kautos nərgi lus mīn aupən mīn ikin mautil məmə nərgi lus mīn rəhalah təfəməh, kəni okotəfəri ilah aru lan; kəni mautil ilah mīn kəni mautiləhu ilah mīn o nıpəti nəghatiən rəha Lou rəha Mosis. Əpəh əmə nəghatiən mīn u mətəu-inu ko təsasiruiən e iətəmi kəti mīne, kəni rəhan nəuviriən tikə. ¹⁰ Nəmə iətəmi kəti tatol nətəmimi kəutəuəri ilah mīn o nəghatiən tol mīn lanəha, onəkuvən məghati əskasik kəm in kəni məniəhu. Mətəu nəmə tatol mīn, kəni nəkuvən mīn məniəhu mīn. Nəmə nəməniəhu pau mau keiu, mətəu in tatəkeikei e rəhan nolien, kəni otəhtul=pən isəu ohni motəpəh. ¹¹ Mətəu ik nəkəhrun məmə iətəmi kəti tol lanu lan, rəhan nətəligiən tərəh kəni tatol kekəu-ekəu, kəni matol təfagə tərəh e nəhmti Uhgin. Rəhan əmə nolien tətəgatun məmə in iol rah nati.

Naunun nəghatiən rəha Pol

¹² Oiəkahli=pinə suah mil u kəti, Ateməs uə Tikikəs otuvnə meh ik. Nian otuvnə, ik onəkəkeikei məsal uəhai əmə e suaru mə onəkuvnə meh iəu əpəha taun Nikopolis, mətəu-inu iəu iəmolkeikei məmə iəkuvən matig ikin e nian rəha nətəpuien. ¹³ Kəni iətəmimi keiu, Apolos mīne Sinəs u in ieinatig e lou,* ilau katualiuək e rəhalau naliuəkiən, mətəu ik onəkəsiru e lau məmə natimnati rəfin rəhalau otəkeikei matig.

3:9 2Tim 2:14,16 **3:10** Mat 18:15-17 **3:12** Efəs 6:21-22; Kol

4:7-8 * **3:13** Ieinatig e lou – Suah kəti iətəm təhrun vivi lou rəha kot, kəni in tətəghati rəha nətəmimi nətəm kautəhuvən e kot. **3:13** Uək 18:24; 1Kor 3:5-6

14 Rəhatah nətəmimi okotəkeikei motəhrun vivi suaru o nolian uək kəni mautol nati iətəm təuvir məmə ilah kotəhrun nasiruiən e nətəmimi nəuvein nətəm rəhalah natimnati təsəhmenian. Təsəuvirian məmə ilah kotatig əpnəpin əmə.

15 Nətəmi min u nətəm itimah iəutatig kəutahli=pinə nəghatian təuvir kəm təmah. Kəni əni təuvir kəm nəfaki min nətəm kətolkeikei itimah.

Pəh Uhgın otəfinə rəhan nəuvirian kəm təmah.

**Nauəuə Asim Rəha Uhg̃in Nəmtət̃iən Vi
The New Testament in the Whitesands language of
Tanna Island, Vanuatu
Niutesteman long Nərak, lanwis blong Whitesands
Tanna, Vanuatu**

Copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Whitesands

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

913a182a-255f-5344-b6b0-0294ba221e87